

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 5. septembra 2012 *

„Smernica 2004/38/ES — Právo občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov — Článok 3 ods. 2 — Povinnosť umožniť v súlade s vnútroštátnou legislatívou vstup a pobyt ,akýchkoľvek iných rodinných príslušníkov“ závislých od občana Únie“

Vo veci C-83/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (Spojené kráľovstvo) z 3. februára 2011 a doručený Súdnemu dvoru 22. februára 2011, ktorý súvisí s konaním:

Secretary of State for the Home Department

proti

Muhammadovi Sazzadurovi Rahmanovi,

Fazlyovi Rabbyovi Islamovi,

Mohibullahovi Rahmanovi,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Prechal, sudcovia R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, E. Juhász, G. Arestis, M. Ilešič (spravodajca), M. Berger a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 14. februára 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Centre for Advice on Individual Rights in Europe (AIRE Centre), v zastúpení: A. Weiss, N. Mole a S. Chaudary, poradcovia,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: L. Seeboruth, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci R. Palmer, barrister,

* Jazyk konania: angličtina.

- belgická vláda, v zastúpení: T. Materne, splnomocnený zástupca,
- dánska vláda, v zastúpení: C. Vang a V. Pasternak Jørgensen, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: A. Wiedmann, splnomocnená zástupkyňa,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci L. D'Ascia, avvocato dello Stato,
- holandská vláda, v zastúpení: C. Wissels a M. Bulterman, splnomocnené zástupkyne,
- poľská vláda, v zastúpení: M. Szpunar, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: C. Tufvesson a M. Wilderspin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 27. marca 2012,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 2 a článku 10 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46, a korigendum Ú. v. EÚ L 327, s. 70).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú Secretary of State for the Home Department (ďalej len „Secretary of State“) na jednej strane a páni Muhammad Sazzadur Rahman, Fazly Rabby Islam a Mohibullah Rahman, bangladéžski štátni príslušníci na druhej strane a ktorého predmetom je ich žiadosť o povolenie na pobyt v Spojenom kráľovstve z dôvodu, že sú rodinnými príslušníkmi štátneho príslušníka členského štátu Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „EHP“).

Právny rámec

Smernica 2004/38

- 3 Odôvodnenie 6 smernice 2004/38 stanovuje:

„aby sa zachovala jednota rodiny v širšom zmysle a bez toho, aby bol dotknutý zákaz diskriminácie na základe štátnej príslušnosti, situácia tých osôb, ktoré nie sú zahrnuté v definícii rodinných príslušníkov podľa tejto smernice a ktoré preto nevyužívajú automatické právo na vstup a pobyt v hostiteľskom členskom štáte, by sa mala preskúmať hostiteľským členským štátom na základe jeho vlastnej vnútroštátnej legislatívy, aby sa rozhodlo, či sa takýmto osobám udelí právo na vstup a pobyt pri zohľadnení ich vzťahu s občanom Únie alebo akýchkoľvek iných okolností, ako napríklad ich finančná alebo fyzická odkázanosť od občana Únie;“

- 4 Podľa článku 2 bodu 2 smernice 2004/38 sa na účely tejto smernice pod „rodinným príslušníkom“ rozumie:

- „a) manželský partner,
- b) partner, s ktorým občan Únie uzavrel registrované partnerstvo...,
- c) priami potomkovia, ktorí sú mladší ako 21 rokov, alebo sú nezaopatrenými osobami a takéto osoby manželského partnera alebo partnera, ako je definovaný v bode b),
- d) závislí priami príbuzní po vzostupnej línii a takéto osoby manželského partnera alebo partnera, ako je definovaný v bode b)“.

- 5 Článok 3 smernice 2004/38 nazvaný „Oprávnené osoby“ stanovuje:

„1. Táto smernica sa uplatňuje na všetkých občanov Únie, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, a na ich rodinných príslušníkov, ako sú definovaní v bode 2 článku 2, ktorí ich sprevádzajú, alebo sa k nim pripájajú.

2. Bez toho, aby boli dotknuté práva voľného pohybu a pobytu, ktoré dané osoby môžu mať plným právom, hostiteľský členský štát v súlade so svojou vnútroštátnou legislatívou umožní vstup a pobyt pre nasledujúce osoby:

- a) akíkoľvek iní rodinní príslušníci, bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, ktorí nie sú zahrnutí v definícii bodu 2 článku 2 a ktorí v krajine, z ktorej prišli, sú nezaopatrenými osobami alebo členmi domácnosti občana Únie, ktorý má základné právo pobytu, alebo ak vážne zdravotné dôvody prísne vyžadujú osobnú starostlivosť o príslušníka rodiny občanom Únie;
- b) partner, s ktorým má občan Únie trvalý riadne osvedčený vzťah.

Hostiteľský členský štát vykoná rozsiahle preskúmanie osobných okolností [podrobné preskúmanie osobnej situácie – *neoficiálny preklad*] a zdôvodní akékoľvek odmietnutie vstupu alebo pobytu takýmto osobám.“

- 6 Článok 10 smernice 2004/38 nazvaný „Vydanie pobytových preukazov“ stanovuje:

„1. Právo pobytu rodinných príslušníkov občana Únie, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, sa dokazuje vydaním dokladu nazvaného ‚pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie‘ nie neskôr ako šesť mesiacov od dátumu predloženia žiadosti. Potvrdenie o požiadaní o pobytový preukaz sa vydáva okamžite.

2. Na účely vydania pobytového preukazu požadujú členské štáty nasledujúce doklady:

...

- e) v prípadoch spadajúcich pod článok 3 ods. 2 písm. a) doklad vydaný príslušným úradom v krajine pôvodu alebo krajine, odkiaľ prichádzajú, potvrdzujúci, že sú osobami závislými od občana Únie, alebo sú členmi jeho domácnosti, alebo dôkaz o existencii vážnych zdravotných dôvodov, ktoré prísne vyžadujú osobnú starostlivosť rodinného príslušníka občanom Únie;

...“

Vnútroštátna právna úprava

- 7 Spojené kráľovstvo prebralo smernicu 2004/38 nariadením z roku 2006 o prisťahovalectve (Európsky hospodársky priestor) [Immigration (European Economic Area) Regulations 2006], ktoré bolo zmenené a doplnené nariadením z roku 2009 o prisťahovalectve (Európsky hospodársky priestor) [Immigration (European Economic Area) (Amendment) Regulations 2009 (S.I. 2009 1117)] (ďalej len „nariadenie o prisťahovalectve“).
- 8 Článok 7 nariadenia o prisťahovalectve nazvaný „Rodinný príslušník“ stanovuje:
- „1. S výhradou odseku 2 sa na účely tohto nariadenia považujú za rodinných príslušníkov inej osoby tieto osoby:
- a) jej manželský partner alebo civilný partner;
 - b) jej priami potomkovia a priami potomkovia jej manželského partnera alebo civilného partnera, ktorí:
 - i) sú mladší ako 21 rokov alebo
 - ii) sú závislí od nej, od jej manželského partnera alebo civilného partnera;
 - c) jej závislí priami príbuzní po vzostupnej línii a takéto osoby jej manželského partnera alebo civilného partnera;
 - d) všetky osoby, ktoré treba považovať za rodinných príslušníkov tejto osoby v zmysle odseku 3.
- ...
3. ... každá osoba, ktorá je vzdialenejším rodinným príslušníkom a ktorej bol vydaný doklad rodinného príslušníka EHP, registračné potvrdenie alebo pobyťový preukaz, sa považuje za rodinného príslušníka dotknutého štátneho príslušníka EHP, kým vo vzťahu k tomuto štátnemu príslušníkovi spĺňa požiadavky uvedené v článku 8 ods. 2, 3, 4 alebo 5 a kým doklad rodinného príslušníka, registračné potvrdenie alebo pobyťový preukaz nestratia platnosť alebo nie sú odňaté.
- ...“
- 9 Článok 8 nariadenia o prisťahovalectve nazvaný „Vzdialenejší rodinný príslušník“ stanovuje:
- „1. Na účely tohto nariadenia sa vzdialenejším rodinným príslušníkom rozumie každá osoba, ktorá nie je rodinným príslušníkom štátneho príslušníka EHP v zmysle článku 7 ods. 1 písm. a), b) alebo c) a ktorá spĺňa požiadavky uvedené v odseku 2, 3, 4 alebo 5.
2. Požiadavku stanovenú v tomto odseku spĺňa osoba, ktorá je rodinným príslušníkom štátneho príslušníka EHP, jeho manželského partnera alebo civilného partnera a zároveň:
- a) má bydlisko v štáte EHP, v ktorom má bydlisko aj štátny príslušník EHP, je od neho závislá alebo je členom jeho domácnosti;
 - b) spĺňa požiadavku uvedenú v písmene a) a sprevádza štátneho príslušníka EHP v Spojenom kráľovstve alebo sa tam k nemu chce pripojiť, alebo
 - c) spĺňa požiadavku uvedenú v písmene a), pripojila sa k štátnemu príslušníkovi EHP v Spojenom kráľovstve a je od neho naďalej závislá alebo je členom jeho domácnosti.

3. Požiadavku stanovenú v tomto odseku spĺňa osoba, ktorá je rodinným príslušníkom štátneho príslušníka EHP, jeho manželského partnera alebo civilného partnera a zároveň si z vážnych zdravotných dôvodov prísne vyžaduje osobnú starostlivosť štátneho príslušníka EHP, jeho manželského partnera alebo civilného partnera.

...

6. Na účely tohto nariadenia sa „dotknutým štátnym príslušníkom EHP“ vo vzťahu k vzdialenejšiemu rodinnému príslušníkovi rozumie štátny príslušník EHP, ktorý je sám alebo ktorého manželský partner alebo civilný partner je príbuzný vzdialenejšieho rodinného príslušníka na účely odseku 2, 3 alebo 4, alebo štátny príslušník EHP, ktorý je partnerom vzdialenejšieho rodinného príslušníka na účely odseku 5.“

10 Článok 17 nariadenia o prisťahovalectve nazvaný „Vydávanie pobytových preukazov“ stanovuje:

„...“

4. Secretary of State môže vydať pobytový preukaz vzdialenejšiemu rodinnému príslušníkovi, ktorý nepatrí do pôsobnosti článku 7 ods. 3 a nie je štátnym príslušníkom EHP:

a) ak je dotknutým štátnym príslušníkom EHP vo vzťahu k vzdialenejšiemu rodinnému príslušníkovi osoba, ktorá spĺňa stanovené požiadavky, alebo štátny príslušník EHP, ktorý má právo na trvalý pobyt podľa článku 15, a

b) ak Secretary of State vzhľadom na všetky okolnosti považuje vydanie pobytového preukazu za vhodné.

5. Secretary of State po prijatí žiadosti podľa odseku 4 vykoná rozsiahle preskúmanie osobných okolností žiadateľa a zdôvodní prípadné zamietnutie žiadosti, pokiaľ tomu nebránia dôvody súvisiace s bezpečnosťou štátu.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

11 Dňa 31. mája 2006 bangladéšsky štátny príslušník Mahbur Rahman uzavrel manželstvo s írskou štátnou príslušníčkou zamestnanou v Spojenom kráľovstve.

12 Po svadbe podali jeho brat Muhammad Sazzadur Rahman, nevlastný brat Fazly Rabby Islam a synovec Mohibullah Rahman žiadosť o doklad rodinného príslušníka EHP na účel priznania práva na pobyt v Spojenom kráľovstve z dôvodu, že sú osobami, ktoré sú závislé od manželov Rahmanovcov. Tieto žiadosti boli zamietnuté zo strany Entry Clearance Officer v Bangladéši 27. júla 2006, pretože odporcovia vo veci samej neboli schopní preukázať, že boli osobami závislými od manželov Rahmanovcov v Bangladéši.

13 Odporcovia vo veci samej napadli toto zamietavé rozhodnutie pred Immigration Judge of the Asylum and Immigration Tribunal (imigračný sudca azylového a imigračného súdu). Tento súd ich návrhu vyhovel 19. júna 2007. Rozhodol, že sa môžu dovolávať ustanovení článku 3 ods. 2 smernice 2004/38, a že preto musí byť uľahčený ich vstup do Spojeného kráľovstva. Odporcom v spore vo veci samej teda boli vydané doklady rodinných príslušníkov EHP, takže sa mohli pripojiť k manželom Rahmanovcom v Spojenom kráľovstve.

- 14 Dňa 9. januára 2008 požiadali odporcovia v spore vo veci samej o vydanie pobytových preukazov na účel potvrdenia ich práva pobytu v Spojenom kráľovstve. Secretary of State zamietol tieto žiadosti rozhodnutím z 24. decembra 2008, lebo sa domnieval, že dané osoby nepreukázali ani to, že bývali s pani Rahman, dotknutou občiankou Únie, v rovnakom členskom štáte EHP predtým, ako prišla do Spojeného kráľovstva, ani že boli od nej naďalej závislí alebo boli súčasťou jej domácnosti v Spojenom kráľovstve.
- 15 Dňa 6. apríla 2009 Immigration Judge of the Asylum and Immigration Tribunal, kde bolo toto rozhodnutie napadnuté, konštatoval, že odporcovia v spore vo veci samej sú skutočne „závislými osobami“, a preto rozhodol, že by ich prípad mal byť posúdený na základe článku 17 ods. 4 a 5 nariadenia o prisťahovalectve.
- 16 Secretary of State navrhol opätovné prejednanie tohto rozhodnutia Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber). Toto opätovné prejednanie veci bolo nariadené rozhodnutím z 30. apríla 2009 a vec bola predložená uvedenému súdu ako odvolaciemu súdu.
- 17 Za týchto podmienok Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto prejudiciálnych otázkach:
- „1. Ukladá článok 3 ods. 2 [smernice 2004/38] členskému štátu povinnosť, aby prijal zákonné ustanovenie uľahčujúce vstup a/alebo pobyt v členskom štáte skupine iných rodinných príslušníkov, ktorí nie sú občanmi Európskej únie a môžu splňovať požiadavky článku 10 ods. 2 [tejto smernice]?
 2. Môže sa takýto iný rodinný príslušník uvedený v prvej otázke dovoliť priamej uplatniteľnosti článku 3 ods. 2 [smernice 2004/38] v prípade, že nemôže splniť žiadnu z požiadaviek uložených vnútroštátnou legislatívou?
 3. Je skupina iných rodinných príslušníkov uvedených v článku 3 ods. 2 a článku 10 ods. 2 [smernice 2004/38] obmedzená na tých rodinných príslušníkov, ktorí sa skôr, než štátny príslušník Únie prišiel do hostiteľského štátu, zdržiavali v tej istej krajine ako štátny príslušník Únie a jeho manželský partner?
 4. Musí závislosť uvedená v článku 3 ods. 2 [smernice 2004/38], na ktorú sa iný rodinný príslušník odvoláva s cieľom zabezpečiť si vstup do hostiteľského štátu, existovať krátko pred presťahovaním sa štátneho príslušníka Únie do hostiteľského štátu?
 5. Môže členský štát stanoviť osobitné požiadavky týkajúce sa povahy alebo trvania závislosti takéhoto iného rodinného príslušníka uvedenej v článku 3 ods. 2 [smernice 2004/38] s cieľom zabrániť tomu, aby sa táto závislosť predtierať alebo bola nepotrebná na umožnenie vstupu alebo zotrvania cudzieho štátneho príslušníka na území tohto štátu?
 6. Musí závislosť, na ktorú sa iný rodinný príslušník odvoláva s cieľom umožniť [zotrvať] v členskom štáte, trvať určité obdobie alebo má byť neobmedzená v hostiteľskom štáte, aby mu bol vydaný alebo obnovený pobytový preukaz podľa článku 10 [smernice 2004/38], a ak áno, ako sa má táto závislosť preukázať?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej a druhej otázke

- 18 Pokiaľ ide o prvú a druhú otázku, ktoré sa musia posúdiť spoločne, na úvod treba uviesť, že smernica 2004/38 neukladá členským štátom povinnosť vyhovieť všetkým žiadostiam o vstup alebo pobyt podaným osobami, ktoré preukážu, že sú rodinnými príslušníkmi „závislými“ od občana Únie v zmysle článku 3 ods. 2 prvého pododseku písm. a) tejto smernice.
- 19 Vlády, ktoré podali pripomienky Súdnemu dvoru, aj Európska komisia totiž uviedli, že zo znenia článku 3 ods. 2 smernice 2004/38, aj z jej všeobecného systému vyplýva, že zákonodarca Únie zaviedol rozlíšenie medzi rodinnými príslušníkmi občana Únie definovanými v článku 2 bode 2 smernice 2004/38, ktorí za podmienok uvedených v tejto smernici požívajú právo na vstup a pobyt v hostiteľskom členskom štáte uvedeného občana, a ostatnými rodinnými príslušníkmi uvedenými v článku 3 ods. 2 prvom pododseku písm. a) tej istej smernice, pričom tento členský štát je povinný jedine uľahčiť ich vstup a pobyt.
- 20 Tento výklad podporuje odôvodnenie 6 smernice 2004/38, ktoré stanovuje, že „aby sa zachovala jednota rodiny v širšom zmysle..., situácia tých osôb, ktoré nie sú zahrnuté v definícii rodinných príslušníkov podľa tejto smernice a ktoré preto nevyužívajú automatické právo na vstup a pobyt v hostiteľskom členskom štáte, by sa mala preskúmať hostiteľským členským štátom na základe jeho vlastnej vnútroštátnej legislatívy, aby sa rozhodlo, či sa takýmto osobám udelí právo na vstup a pobyt pri zohľadnení ich vzťahu s občanom Únie alebo akýchkoľvek iných okolností, ako napríklad ich finančná alebo fyzická odkázanosť od občana Únie“.
- 21 Hoci sa teda zdá, že článok 3 ods. 2 smernice 2004/38 neukladá členským štátom povinnosť priznať právo na vstup a pobyt osobám, ktoré sú rodinnými príslušníkmi v širšom zmysle a sú osobami závislými od občana Únie, nič to nemení na tom, ako vyplýva z použitia oznamovacieho spôsobu prítomného času „umožní“ v uvedenom článku 3 ods. 2, že toto ustanovenie ukladá členským štátom povinnosť, aby v porovnaní so žiadosťami o vstup a pobyt ostatných občanov tretích štátov určitým spôsobom zvýhodnili žiadosti podané osobami, ktoré preukážu osobitný vzťah závislosti voči občanovi Únie.
- 22 Na účel splnenia tejto povinnosti musia členské štáty v súlade s článkom 3 ods. 2 druhým pododsekom smernice 2004/38 upraviť možnosť, aby rozhodnutia o žiadostiach osôb uvedených v odseku 2 prvom pododseku toho istého článku boli vydané na základe podrobného preskúmania ich osobnej situácie a v prípade zamietnutia, boli dané rozhodnutia odôvodnené.
- 23 Ako vyplýva z odôvodnenia 6 smernice 2004/38, je v súvislosti s uvedeným preskúmaním osobnej situácie žiadateľa na príslušnom orgáne, aby zohľadnil jednotlivé faktory, ktoré môžu byť v konkrétnom prípade relevantné, ako napríklad miera ekonomickej alebo fyzickej závislosti a príbuzenský stupeň medzi rodinným príslušníkom a občanom Únie, ktorého chce tento rodinný príslušník sprevádzať alebo ku ktorému sa chce pripojiť.
- 24 Vzhľadom na to, že smernica 2004/38 neobsahuje konkrétnejšie ustanovenia, a s ohľadom na použitie spojenia „v súlade so svojou vnútroštátnou legislatívou“ v jej článku 3 ods. 2 je nutné konštatovať, že každý členský štát má širokú mieru voľnej úvahy pri výbere faktorov, ktoré sa musia zohľadniť. Vzhľadom na to musí hostiteľský členský štát dbať o to, aby jeho právne predpisy zahrnovali kritériá, ktoré budú v súlade s obvyklým zmyslom slova „umožní“, ako aj výrazov týkajúcich sa závislosti použitých v uvedenom článku 3 ods. 2, a nezbavovali toto ustanovenie jeho potrebného účinku.

- 25 Nakoniec je potrebné uviesť, ako správne poznamenali vlády, ktoré predložili pripomienky, že aj keď znenie článku 3 ods. 2 smernice 2004/38 nie je dostatočne konkrétne na to, aby umožnilo žiadateľovi o vstup alebo pobyt dovoľávať sa priamo tohto ustanovenia na uplatnenie kritérií posúdenia, ktoré by podľa neho mali byť uplatnené na jeho žiadosť, nič to nemení na tom, že tento žiadateľ je oprávnený požadovať súdne preskúmanie toho, či vnútroštátna legislatíva a jej uplatňovanie neprekračujú mieru voľnej úvahy vymedzenú smernicou (pozri analogicky rozsudky z 24. októbra 1996, Kraaijeveld a i., C-72/95, Zb. s. I-5403, bod 56; zo 7. septembra 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, Zb. s. I-7405, bod 66, ako aj z 26. mája 2011, Stichting Natuur en Milieu a i., C-165/09 a C-167/09, Zb. s. I-4599, body 100 až 103).
- 26 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú a druhú položenú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 2 smernice 2004/38 sa má vykladať v tom zmysle,
- že členské štáty nemajú povinnosť vyhovieť každej žiadosti o vstup alebo pobyt podanej rodinnými príslušníkmi občana Únie, ktorí nie sú zahrnutí v definícii uvedenej v článku 2 bode 2 danej smernice, aj keď v súlade s článkom 10 ods. 2 tejto smernice preukážu, že sú osobami závislými od uvedeného občana,
 - že členské štáty musia v každom prípade dohliadať na to, aby ich právne predpisy obsahovali kritériá, ktoré uvedeným osobám umožnia získať rozhodnutie o ich žiadosti o vstup a pobyt, ktoré bude vydané na základe podrobného preskúmania ich osobnej situácie a v prípade zamietnutia bude odôvodnené,
 - že členské štáty majú širokú mieru voľnej úvahy pri výbere uvedených kritérií, ktoré však musia byť v súlade s obvyklým zmyslom slova „umožní“, ako aj výrazov týkajúcich sa závislosti použitých v uvedenom článku 3 ods. 2 a nesmú toto ustanovenie zbavovať jeho potrebného účinku,
 - že každý žiadateľ má právo požadovať súdne preskúmanie toho, či vnútroštátna legislatíva a jej uplatňovanie spĺňajú tieto podmienky.

O tretej a štvrtej otázke

- 27 Svojou treťou a štvrtou otázkou, ktoré treba tiež posúdiť spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či na to, aby určitá osoba mohla spadať do kategórie rodinných príslušníkov „závislých“ od občana Únie, uvedenej v článku 3 ods. 2 smernice 2004/38, je nevyhnutné, aby sa zdržiavala v tom istom štáte ako tento občan a bola od neho závislá v čase, keď sa tento občan usadil v hostiteľskom členskom štáte či krátko predtým.
- 28 Ako poznamenali najmä Centre for Advice on Individual Rights in Europe (AIRE Centre), holandská vláda a Komisia, znenie smernice 2004/38 neumožňuje vyvodiť záver, že rodinní príslušníci občana Únie, ktorí nie sú zahrnutí v definícii uvedenej v článku 2 bode 2 tejto smernice a ktorí riadne preukázali svoju závislosť od tohto občana, môžu byť vylúčení z pôsobnosti článku 3 ods. 2 tejto smernice iba z dôvodu, že sa nezdržiavali v tom istom štáte ako uvedený občan.
- 29 Podľa uvedeného článku 3 ods. 2 členské štáty umožnia v súlade so svojou vnútroštátnou legislatívou vstup a pobyt „akýmkoľvek iným rodinným príslušníkom..., ktorí v krajine, z ktorej prišli, sú nezaopatrenými osobami alebo členmi domácnosti občana Únie, ktorý má základné právo pobytu...“.
- 30 Rovnako článok 10 ods. 2 písm. e) smernice 2004/38, ktorý upravuje vydávanie pobytového preukazu, oprávňuje členské štáty požiadať rodinných príslušníkov uvedených v článku 3 ods. 2 tej istej smernice o predloženie „dokladu vydaného príslušným úradom v krajine pôvodu alebo krajine, z ktorej prišli, ktorý potvrdzuje, že sú osobami závislými od občana Únie“.

- 31 Ako uviedol aj generálny advokát v bodoch 91, 92 a 98 svojich návrhov, nič nenasvedčuje, že výraz „krajina, z ktorej prišli“ použitý v týchto ustanoveniach sa musí chápať tak, že sa vzťahuje na krajiny, v ktorých sa občan Únie zdržiaval predtým, ako sa usadil v hostiteľskom členskom štáte. Naopak, zo znenia uvedených ustanovení vykladaných spoločne vyplýva, že dotknutá „krajina, z ktorej prišiel“ sa v prípade občana tretieho štátu, ktorý vyhlási, že je závislý od občana Únie, myslí štát, v ktorom sa zdržiaval v čase, keď požiadal o to, aby mohol občana Únie sprevádzať alebo sa k nemu pripojiť.
- 32 Pokiaľ ide o moment, ku ktorému musí žiadateľ vykazovať vzťah závislosti, aby mohol byť považovaný za „závislého“ v zmysle článku 3 ods. 2 smernice 2004/38, je potrebné uviesť, že cieľ tohto ustanovenia, ako to vyplýva aj z odôvodnenia 6 tejto smernice, spočíva v „zachovaní jednoty rodiny v širšom zmysle“ prostredníctvom umožnenia vstupu a pobytu osôb, ktoré nie sú zahrnuté v definícii rodinného príslušníka občana Únie obsiahnutej v článku 2 bode 2 smernice 2004/38, ktoré sú však k občanovi Únie viazané úzkymi a stabilnými rodinnými vzťahmi z dôvodu špecifických faktických okolností, akou je ekonomická závislosť, skutočnosť, že sú členmi domácnosti, alebo vážne zdravotné dôvody.
- 33 Je však nutné konštatovať, že takéto vzťahy môžu existovať bez toho, aby sa rodinný príslušník občana Únie zdržiaval v tom istom štáte ako tento občan alebo bol od neho závislý v čase, keď sa tento občan usadil v hostiteľskom štáte alebo krátko predtým. Vzťah závislosti naopak musí existovať v krajine, z ktorej prišiel dotýčny rodinný príslušník, a to v momente, keď žiada o pripojenie sa k občanovi Únie, od ktorého je závislý.
- 34 V prejednávacom prípade je na vnútroštátnom súde, aby na základe výkladových prvkov uvedených vyššie overil, či odporcovia vo veci samej boli závislí od občana Únie, v danom prípade od pani Rahman, v krajine, z ktorej prišli, teda v Bangladéši, a to v momente, keď požiadali o to, aby sa k nej v Spojenom kráľovstve mohli pripojiť. Hostiteľský členský štát musí umožniť vstup a pobyt týchto osôb v súlade s článkom 3 ods. 2 smernice 2004/38, ako sa vykladá v bodoch 22 až 25 tohto rozsudku, jedine vtedy, ak môžu preukázať túto závislosť v krajine, z ktorej prišli, v súlade s článkom 10 ods. 2 uvedenej smernice.
- 35 Vzhľadom na vyššie uvedené treba odpovedať na tretiu a štvrtú položenú otázku tak, že na to, aby určitá osoba spadala do kategórie rodinných príslušníkov „závislých“ od občana Únie, ktorá je uvedená v článku 3 ods. 2 smernice 2004/38, musí vzťah závislosti existovať v krajine, z ktorej dotýčny rodinný príslušník prišiel, a to aspoň v momente, keď žiada o pripojenie sa k občanovi Únie, od ktorého je závislý.

O piatej otázke

- 36 Piatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či môže členský štát stanoviť osobitné požiadavky súvisiace s povahou alebo trvaním závislosti uvedenej v článku 3 ods. 2 smernice 2004/38, aby sa zaistilo, že táto závislosť je skutočná a stabilná a nevznikla len na účel umožnenia vstupu na územie tohto štátu a pobytu na jeho území.
- 37 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, ako bolo uvedené v odpovedi na prvú a druhú otázku, že členské štáty majú širokú mieru voľnej úvahy pri výbere faktorov, ktoré vezmú do úvahy pri preskúmaní žiadostí o vstup a pobyt podaných rodinnými príslušníkmi občana Únie uvedenými v článku 3 ods. 2 smernice 2004/38.
- 38 Ako uviedol generálny advokát v bode 105 svojich návrhov, členské štáty môžu pri výkone tejto voľnej úvahy stanoviť vo svojej vnútroštátnej legislatíve osobitné požiadavky týkajúce sa povahy a trvania závislosti, a to najmä s cieľom uistiť sa, že tento vzťah závislosti je skutočný a stabilný a nevznikol len na účel umožnenia vstupu a pobytu v hostiteľskom členskom štáte.

- 39 Je však dôležité, ako sa konštatovalo v bode 24 tohto rozsudku, aby tieto požiadavky boli v súlade s obvyklým významom výrazov týkajúcich sa závislosti uvedenej v článku 3 ods. 2 prvého pododseku písm. a) smernice 2004/38 a aby nezbavili toto ustanovenie jeho potrebného účinku.
- 40 Na piatu položenú otázku je preto potrebné odpovedať tak, že článok 3 ods. 2 smernice 2004/38 sa má vykladať v tom zmysle, že členské štáty môžu pri výkone svojej voľnej úvahy stanoviť osobitné požiadavky týkajúce sa povahy a trvania závislosti, pokiaľ budú tieto požiadavky v súlade s obvyklým významom výrazov súvisiacich so závislosťou uvedenou v článku 3 ods. 2 prvom pododseku písm. a) smernice 2004/38 a nezbavia toto ustanovenie jeho potrebného účinku.

O šiestej otázke

- 41 Šiestou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či vydanie pobytového preukazu uvedeného v článku 10 smernice 2004/38 môže podliehať požiadavke, aby vzťah závislosti žiadateľa v zmysle článku 3 ods. 2 prvého pododseku písm. a) tejto smernice v hostiteľskom členskom štáte pretrvával.
- 42 V tejto súvislosti je nutné uviesť, že pokiaľ ide o vydanie pobytového preukazu v zmysle smernice 2004/38, zákonodarca Únie sa v podstate obmedzil na to, že v článku 10 tejto smernice vymenoval doklady, ktoré musia byť predložené na získanie takéhoto preukazu, ktorý musí byť následne vydaný do šiestich mesiacov po podaní žiadosti.
- 43 Pokiaľ ide o žiadateľov uvedených v článku 3 ods. 2 prvom pododseku písm. a) smernice 2004/38, predmetný článok 10 uvádza, že títo žiadatelia musia predovšetkým predložiť „doklad vydaný príslušným úradom v krajine pôvodu alebo krajine, odkiaľ prichádzajú, potvrdzujúci [závislosť] od občana Únie“.
- 44 Je nutné konštatovať, že zákonodarca týmto ani inými ustanoveniami smernice 2004/38 neupravil otázku, či je možné rodinným príslušníkom občana Únie, ktorí nie sú zahrnutí v definícii obsiahnutej v článku 2 bode 2 uvedenej smernice, ktorí žiadajú o vydanie pobytového preukazu na základe predloženia dokladu vydaného v krajine, z ktorej prišli, a preukážu svoju závislosť od občana Únie, odmietnuť vydanie tohto pobytového preukazu z dôvodu, že po ich vstupe do hostiteľského členského štátu prestali byť závislými od uvedeného občana.
- 45 Na šiestu otázku je teda potrebné odpovedať tak, že otázka, či vydanie pobytového preukazu uvedeného v článku 10 smernice 2004/38 môže podliehať požiadavke, aby vzťah závislosti žiadateľa v zmysle článku 3 ods. 2 prvého pododseku písm. a) tejto smernice pretrvával v hostiteľskom členskom štáte, nespadá do pôsobnosti uvedenej smernice.

O trovách

- 46 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Článok 3 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, sa má vykladať v tom zmysle, že:
 - členské štáty nemajú povinnosť vyhovieť každej žiadosti o vstup alebo pobyt podanej rodinnými príslušníkmi občana Únie, ktorí nie sú zahrnutí v definícii uvedenej v článku 2 bode 2 danej smernice, aj keď v súlade s článkom 10 ods. 2 tejto smernice preukážu, že sú osobami závislými od uvedeného občana,
 - členské štáty musia v každom prípade dohliadať na to, aby ich právne predpisy obsahovali kritériá, ktoré uvedeným osobám umožnia získať rozhodnutie o ich žiadosti o vstup a pobyt, ktoré bude vydané na základe podrobného preskúmania ich osobnej situácie a v prípade zamietnutia bude odôvodnené,
 - členské štáty majú širokú mieru voľnej úvahy pri výbere uvedených kritérií, ktoré však musia byť v súlade s obvyklým zmyslom slova „umožní“, ako aj výrazov týkajúcich sa závislosti použitých v uvedenom článku 3 ods. 2 a nesmú toto ustanovenie zbavovať jeho potrebného účinku, a
 - každý žiadateľ je oprávnený požadovať súdne preskúmanie toho, či vnútroštátna legislatíva a jej uplatňovanie spĺňajú tieto podmienky.
2. Na to, aby určitá osoba spadala do kategórie rodinných príslušníkov „závislých“ od občana Únie, ktorá je uvedená v článku 3 ods. 2 smernice 2004/38, musí vzťah závislosti existovať v krajine, z ktorej dotknutý rodinný príslušník prišiel, a to aspoň v momente, keď žiada o pripojenie sa k občanovi Únie, od ktorého je závislý.
3. Článok 3 ods. 2 smernice 2004/38 sa má vykladať v tom zmysle, že členské štáty môžu pri výkone svojej voľnej úvahy stanoviť osobitné požiadavky týkajúce sa povahy a trvania závislosti, pokiaľ budú tieto požiadavky v súlade s obvyklým významom výrazov súvisiacich so závislosťou uvedenou v článku 3 ods. 2 prvom pododseku písm. a) smernice 2004/38 a nezbavia toto ustanovenie jeho potrebného účinku.
4. Otázka, či vydanie pobytového preukazu uvedeného v článku 10 smernice 2004/38 môže podliehať požiadavke, aby vzťah závislosti žiadateľa v zmysle článku 3 ods. 2 prvého pododseku písm. a) tejto smernice pretrvával v hostiteľskom členskom štáte, nespadá do pôsobnosti uvedenej smernice.

Podpisy